

TŰZFALAK ÉS FOGHÍJAK

személy

Forrás:

Magyar Nemzet 1961. aug. 23.

Bántónak nevezte egyik építőművésznünk azokat a háborús sebhelyeket, amelyek fővárosunk egyes kerületeiben tűzfalak és foghíjak formájában rontják a városképet. Kétségtelen, a csupasztűzfalak és a romépületek helyén tátongó üres telkek eléggé visszataszítóak, de az is örvendetes tény, hogy az utóbbi négy év alatt sok háborús heg eltűnt, például a Mártírok útján ízléses lakóházakat emeltek és tegyük hozzá: egyik sebből mint a másik.

„Fogpótlás” az exponált helyeken

A fejlődés ellenére akad még tennivaló jócskán és cikünkkel a városrendezés, a szervezői munka, a foghíjak pótlása néhány problémáját kívánjuk érinteni azzal a céllal, hogy a vitás kérdések eldöntését segítjük.

A Belvárosban számos úgynevezett exponált helyen találunk csúnya tűzfalakat, foghíjakat. Például a Kossuth Lajos téren, a Parlament tőszomszédságában is. Néhány évvel ezelőtt a Földalatti Gyorsvasút három itteni munkahelye közül itt működött az építésvezetőség. Utóbbi rak-tár céljára használták a földszintes felvonulási épületeket, jelenleg pedig a Fővárosi Autóbuszüzem baleseti és oktatási osztálya dolgozik a területen. A Parlament és a Kossuth Lajos tér társadalmi életünk fontos eseményeinek színhelye, a fővárost felkereső hazai és külföldi turisták, vendégek számára rendszeresített városnéző séták gyűjtőpontja. A tér déli oldalán a komor tűzfalak, a telket átfogó festett téglakerítés sokat ront a városképen. El kellene végre dönteni, a nagy telekre milyen épület kerüljön, reprezentatív irodaház, minisztériumi épület, vagy a környezetbe is jól beillő lakóház. E körül már évek óta vitáznak. Tudomásunk szerint az illetékes hatóság már számos intézménynek felkínálta, de érdemleges válasz nem érkezett az igénybevételre.

Sporttelep a Belvárosban

Néhány lépéssel odébb, a Duna-parton, a Széchenyi rakpart, a Széchenyi utca és az Akadémia utca által határolt üres telken tavasz óta folyik az építkezés. Az EM 42. számú Allami Építőipari Vállalat hétemeletes H-alakú épületben 140 öröklakást épít. Ezzel az épülettel eltűnik a Széchenyi rakparton az utolsó foghíj. Az Akadémia utca, az Arany János utca és a Tüskőry utca a Belváros területre legnagyobb beépítetlen telket fogja közre. Egy ősdi fabarakk dísztelenkedik rajta és az üres telket évek óta sportpályának használják az Élmezésügyi Minisztérium dolgozói. Az ostrom utáni nagy-takarítás alkalmával a környék minden törmelékét a rogyadozó-málló téglafalak között halmozták fel. Mielőbb fel kellene tárnai: mi van a röplabda- és tenispályák vörös salakja alatt, és hozzá kellene fogni az építkezéshez.

A Roosevelttéren van a Belváros egyik nagy »foghíj-

gyűjteménye». A Víznyázó és Zrínyi utca üres telkén épül fel, az eddigi elgondolások szerint, az Országos Tervhivatal új székháza. Nincsen döntés viszont arról, hogy a Dorottya utca és az Apáczai Csere János utca közötti telkekre — a volt *Triesti Lloyd* épülete helyére — mi kerül. Néhány évvel ezelőtt szabadteri mozi építését kezdték volna meg, de mire az építőanyag-felvonulás befejeződött, a mozi építését is leállították. Van olyan elgondolás, hogy az új Nemzeti Színház itt kap helyet. Prágában a Nemzeti Színház ugyancsak folyópartra néz. Az ötletet meg kellene vitatni.

Az új telefonközpont helye

A Belváros egyik nagy forgalmú csomópontján, a Martinelli téren — azelőtt Szerintai tér —, a Fehérhajú utca és a Biermann István utca között nagy terület »ásítotik», egyik részét átmenetileg parkosították. Az egyik oldalról a teret határoló tűzfal arról híres, hogy gyakran keil »kometikázni», vakolni, festeni a

csőrepedések okozta terjedelmes vízfolt-rongálódások miatt. Ez a nagy telek is várja a beépítést. A jogos igénylő a Posta. A közeli Főposta telefonközpontja már annyira »dugig» telített, hogy egyetlen új telefon-igénylést nem tudnak teljesíteni. Az öreg Főposta látja el a Lánchíd, József Attila utca, Kiskörút, Tolbuhin körút által bezárt terület telefonforgalmát. A vállalatok, intézmények és magánosok évek óta ostrom alatt tartják kérelmükkel a postát, a kéréseket azonban csak új telefonközpont építése után tudják teljesíteni. A tervek szerint a Martinelli térre kerül az új telefonközpont, így azután a régi épületben a távirda hivatalt lehetne bővíteni. A Posta és a telefonigénylők számára tehát létkérdés, hogy a Martinelli téren az új telefonközpont minél hamarabb megépüljön.

Vita öt méter sáv körül

Takaratlan tűzfal csúfítja a Szent István tér egyik részét, ahol a vizsgálatok szerint 16 lakást kellene lebontani, hogy a rendelkezésre álló területet gazdaságosan beépíthessék. Bontásra természetesen gondolni sem lehet, amíg a fővárosban ilyen nagyfokú a lakáshiány. A József nádor téren, szemben a Pénzügyminisztérium épületével, jelenleg parkolási célra szolgál egy nagyobb telek, amelyet három oldalról tűzfal »ékit». A telek tőszomszédságában van a Legújabbkori Történelmi Múzeum egy műemléképületben. A tűzfalak eltüntetése, a telek beépítése már régebben felmerült. A helyes lépést azonban megakasztotta egy érdekes vita. Az Országos Takarékpénztár öröklakásos, a környezetbe szedő beilleszkedő ház tervezésére adott megbízást. Közben felmerült az a kívánság, hogy a műemléképület és az új lakóház között öt méter széles beépítetlen terület maradjon, hogy a műemléképület »jobban kiugorjon» a környezetből. Ez

az időközben felmerült kívánság természetesen elodázza a tervezési munkát, amely meg is akadt, holott ellenkező esetben már az idén megindult volna az építkezés. Az OTP kedvezőtlennek tartja az öt méterrel kisebbitett telket, jogosan arra hivatkozik, minden talpalatnyi helyet ki kell használni, ez népgazdasági érdekek is. Másrészt az ötméter sávval a műemléképület tűzfala megmarad.

Ha már a vitánál tartunk, el kell mondanunk, hogy különböző szervek gyakran másként vélekednek a foghíjakról, a tűzfalokról. Az OTP címjegyzéket kap a beépíthető foghíjas telkekről. A közönség általában a következő sorrendet szereti az öröklakások kiválasztásánál: Buda, Duna-part, Belváros, Városliget. Vannak olyan foghíjas telkek a Belvárosban is, amelyeket helyes lenne az OTP-nek öröklakások céljából átengedni, hiszen a foghíjak az állami segítséggel épített öröklakások révén hamarabb eltűnnek, mintha megvárják, amíg valamely állami intézmény jelentkezik építkezési szándékával.

Helyeseljük azt a tervet, hogy a Calvin tér és Kecskeméti utca sarkán, a Városcsúny telken OTP lakóházatomb épüljön. Végre eltűnik a városképet zavaró színtelt. Építésszek, iparművészek elrettenő példáként szokták emlegetni ezt a szórakozóhelyet, pontosabban, kiemelkedően ízlés-telen »dekorációit»: a falakba épített zöld csempe-mozaikot, a fából kialakított görög oszlopokat a színpad két oldalán.

A tűzfalnak a városkép szempontjából elfogadható alakítására már különböző javaslatokat tettek és ezek közül figyelemre méltónak tartjuk Höfer Miklósnak, a Középpülete tervező Vállalat fiatal építészmérnökének kezdeményezését. A Kecskeméti utca, Magyar utca és Múzeum körút között kb. 40 méter hosszú és 20 méter magas tűzfal zárja le a kis parkosított telket. A négy- és ötemeletes bérházban az udvari lakások két szobája között 10 méter hosszú és 2 méter széles sötét folyosó van. A fiatal építészmérnök a tűzfalat úgy kívánja eltüntetni, hogy a la-

kóknak is hasznuk legyen belőle. A tűzfal elé, a tér felől könnyebb vasbeton szerkezetből homlokzati loggiát tervez. Ily módon a Calvin térre ablakok, erkélyek nyílnak majd, a sötét összekötő »zsákok» kinyílnak. A tűzfal elé erkély szélességű épületrész kerül. A sima falat színben összehangolja a két öreg házzal, jellegében az új rész korszerű lesz. A javaslatot jónak tartjuk és követendő példának más helyekre, ahol a tűzfalat meg akarják szüntetni.

Vig István